

Kambodža

Kambodža, celým názvem Kambodžské království, je království v jihovýchodní Asii. Sousedí s Thajskem, Laosem a Vietnamem; na jihozápadě má přístup k Thajskému zálivu Tichého oceánu. Země patří mezi nejchudší státy v regionu.

Hlavní město: Phnompenh

Rozloha: 181 035 km²

Nejvyšší bod: Phnom Aural (1 813 m n. m.)

Časové pásmo: +7

Světadíl: Asie

Počet obyvatel: 15, 7 mil.

Hustota zalidnění: 86 ob. / km²

Jazyk: khmérština

Národnostní složení: Khmérové 90 %

Náboženství: buddhisté 96 %

Státní zřízení: konstituční monarchie

Vznik: 9. listopadu 1953 (nezávislost na Francii)

Měna: riel

Nejdávnější osídlení tu bylo už nejméně před 600 tisíci lety, jak dokázaly nálezy oblézkových nástrojů. Khmerové patřili k nejstarším obyvatelům Indočíny a žijí na území Kambodži dodnes.

Nejslavnější érou v historii bylo **období království Angkor**. Khmerští panovníci se stále více stávali polobohy, tzv. dévarádži, tj. božskými králi. Architekturu Angkor Vatu je třeba vnímat jako přetvoření celého vesmíru do jakéhosi ukázkového mikrokosmu. Definitivní konec angkorské říše nastal v 15. století, kdy se kambodžští králové přestěhovali z Angkoru do oblasti poblíž Phnompenhu.

Ze země s propracovaným zemědělským systémem se Kambodža stala zemí, která začala znovu **hojně využívat zámořského obchodu**. Od 16. století se tu vedle převažujících malajských lodí zastavovaly také lodě portugalské a španělské. Kambodža se ocitla v sevření dvou roztahovačských mocností (Vietnamu a Thajska), které z jejího území stále ukrajovaly a mezi sebou sváděly boje. Záchranu v této situaci znamenal příchod Francouzů a podepsání smlouvy o francouzském protektorátu nad kambodžským královstvím v r. 1863.

V r. 1887 byla Kambodža začleněna do francouzské Indočínské unie, která zahrnovala i tři části dnešního Vietnamu (od téhož roku) a Laos (od 1899). V r. 1941 vtrhli do Indočíny Japonci. Nastalo jakési dvojvládí. Francouzský protektorát trval až do r. 1954, kdy odešli z Indočíny i Francouzi, což stvrdily tehdejší Ženevské dohody. Od poloviny 60. let 20. století však Kambodža byla vtažena do americké války ve Vietnamu. Američané v r. 1969 začali bombardovat rozsáhlé, především civilní oblasti Kambodže, a jejich akce pokračovaly i v dalších 4 letech.

Krvavou etapou kambodžských dějin, z níž se dodnes obyvatelé vzpomínají, byla éra Rudých Khmerů a polpotovský režim (1975 – 1979). Vůdci Rudých Khmerů chtěli vytvořit izolovanou, soběstačnou Kambodžu, která už nebude nikým zvenčí vykořisťována a zneužívána. Způsob, jakým k tomu došlo, byl velmi drastický: lidé byli zbavováni svého majetku, rodiny rozervány, všichni intelektuálové programově likvidováni jakožto největší potenciální hrozba. Byla zrušena identita každého jedince – hned v prvních dnech byly zničeny veškeré průkazy totožnosti. Toto „peklo“ ukončil až vpád vietnamských vojsk v r. 1979, proti němuž tehdy západní svět vehementně protestoval. V r. 1989 se vietnamské jednotky z území Kambodže stáhly. V r. 1991 proběhla v Paříži mezinárodní jednání, při nichž byla podepsána dohoda o urovnání konfliktu v Kambodži. Brzy na to byly do země poslány síly OSN, jež měly připravit podmínky pro nové volby. Rok 1991 byl zároveň i rokem návratu prince Norodoma Sihanuka z exilu – o dva roky později byl znovu prohlášen králem. Zůstal jím až do r. 2004, kdy předal funkci svému synovi Norodomu Sihamonimu, bývalému vyslanci země při UNESCO.

Kambodža je **agrární stát, jeden z nejhudších na světě**. V posledních letech ale zažívá výrazný ekonomický růst. Hlavními tahouny kambodžské ekonomiky jsou vývoz, stavebnictví, cestovní ruch a zemědělství. Zemědělství je stále hlavním zdrojem obživy, průmysl zpracovává zemědělskou produkci a dřevo. Hlavní plodinou je rýže, dále zelenina, batáty, maniok, kukuřice, luštěniny, ovoce. V živočišné výrobě je to chov skotu, prasat, buvolů. Významný je rybolov. Naprostá většina obyvatel jsou Khmérové (90 %), převládajícím náboženstvím je buddhismus (96 %).

Království Kambodža je **konstituční monarchií v čele s králem voleným sedmičlennou trůnní radou**, složenou ze dvou předsedů vlády, předsedy parlamentu, jeho náměstků a dvou zástupců buddhistické církve. Funkce není dědičná, králem se může stát jen mužský příslušník královského rodu starší 30 let. Angkor (khmérský město) je jedna z nejvýznamnějších kulturních památek a jedno z nejvýznamnějších archeologických nalezišť v jihovýchodní Asii. Angkor se nachází v provincii Siem Reap a **od r. 1992 je zapsán na seznam světového dědictví UNESCO**.

Země je pokryta bujnými deštnými lesy, pastvinami a rýžovými poli, ve vysokých horách pak borovými lesy. Protéká jí jihoasijský veletok Mekong, na němž existenčně závisí většina obyvatel. Severozápadně od metropole Phnompenhu se rozkládá velké jezero Tonlé Sap, do něhož Mekong v době rozvodnění zatlačuje zpět vodu a plocha jezera se až zdvojnásobuje. Kambodžané jsou až neskutečně pohostinní lidé s věčným úsměvem na tváři. S radostí věnují peníze i část své sklizně na stavbu nových buddhistických chrámů, i když jim pro vlastní rodinu zbyde jen jediná miska rýže na den.